

Odkaz:

Rozsudek Soudního dvora (pátého senátu) ze dne 2. února 1994, Verband Sozialer Wettbewerb eV proti Clinique Laboratories SNC a Estée Lauder Cosmetics GmbH, věc C-315/92, Recueil 1994, s. I-317¹

Klíčová slova:

Volný pohyb zboží – Název kosmetického prostředku, který může klamat spotřebitele

Předmět:

Rozhodnutí o předběžné otázce o výkladu článků 30 a 36 Smlouvy o EHS ve vztahu k zákazu používání názvu kosmetického prostředku, který může klamat spotřebitele

Právní otázky:

1. Usnesením ze dne 30. června 1992, došlým Soudnímu dvoru dne 22. července 1992, položil Landgericht Berlin podle článku 177 Smlouvy o EHS předběžnou otázku o výkladu článků 30 a 36 Smlouvy.
2. Tato otázka byla vznesena v rámci sporu mezi profesním sdružením Verband Sozialer Wettbewerb eV na jedné straně a společnostmi Clinique Laboratories SNC a Estée Lauder Cosmetics GmbH na straně druhé ohledně používání názvu „Clinique“ při uvádění kosmetických prostředků na trh ve Spolkové republice Německo.
3. Uvedené společnosti jsou francouzskou a německou dceřinou společností amerického podniku Estée Lauder, které uvádějí kosmetické prostředky vyrobené tímto podnikem na trh. Tyto výrobky byly prodávány řadu let pod názvem „Clinique“, s výjimkou Spolkové republiky Německo, kde byly od svého prvního uvedení na trh v roce 1972 prodávány pod názvem „Linique“. Za účelem úspory nákladů na obaly a reklamu způsobených těmito rozdílnými názvy rozhodl podnik o distribuci výrobků určených pro německý trh pod značkou „Clinique“.
4. Podle článku 3 německého Gesetz gegen unlauteren Wettbewerb ze dne 7. června 1909 (zákon proti nekalé hospodářské soutěži, dále jen „UWG“), v platném znění, mohou některé kategorie osob uvedené v čl. 13 odst. 2 UWG podat žalobu na ukončení používání klamavých údajů. Mimoto článek 27 Lebensmittel- und Bedarfsgegenstandegesetz ze dne 15. srpna 1974 (zákon o potravinách a věcech běžné potřeby, dále jen „LMBG“), v platném znění, zakazuje uvádět kosmetické prostředky na trh pod klamavým označením, s klamavými údaji nebo v klamavé obchodní úpravě, a zejména těmto výrobkům připisovat účinky, které nemají.
5. Sdružení, které je žalobkyní v původním řízení, podalo na základě článku 3 UWG a článku 27 LMBG žalobu, kterou se domáhá, aby bylo ve Spolkové republice Německo zakázáno používání značky „Clinique“, neboť tato značka by podle něho mohla vést spotřebitele k mylnému přesvědčení, že předmětné výrobky mají léčebné účinky.

¹ Jednací jazyk: němčina.

6. Landgericht Berlin, kterému byl spor předložen, měl v úmyslu zadat v rámci dokazování průzkum veřejného mínění, který by zjistil, zda je takový název skutečně klamavý pro významnou část spotřebitelů. Konstatoval však, že toto dokazování by bylo zbytečné, pokud by, jak to tvrdí žalované v původním řízení, zákaz dotčeného názvu představoval nepřipustné omezení obchodu uvnitř Společenství. Vnitrostátní soud měl za to, že tato otázka vyžaduje výklad Smlouvy o EHS, a proto položil Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Mají být články 30 a 36 Smlouvy o EHS vykládány v tom smyslu, že brání použití vnitrostátního předpisu v oblasti nekalé hospodářské soutěže, který umožňuje zakázat dovoz a uvádění na trh výrobku, který je řádně vyráběn nebo řádně uváděn na trh v jiném evropském státě, z důvodu, že název výrobku – Clinique – může klamat spotřebitele – vzhledem k tomu, že by ho mohli považovat za prostředek s léčebnými účinky – pokud je tento výrobek pod stejným názvem legálně a bez námitek uváděn na trh v jiných členských státech Evropského společenství?“

7. Úvodem je třeba připomenout, že Soudní dvůr, který je podle článku 177 Smlouvy příslušný k poskytnutí výkladu práva Společenství vnitrostátním soudům, může vzít v úvahu normy práva Společenství, na které vnitrostátní soud ve své žádosti neodkázal (rozsudek ze dne 12. prosince 1990, SARPP, věc C-241/89, Recueil 1990, s. I-4695, bod 8). Před zkoumáním otázky, zda předpisy Společenství brání zakazu používání názvu „Clinique“ za okolností uvedených předkládajícím soudem, je tedy třeba určit, které předpisy Společenství se na případ projednávaný v původním řízení vztahují.
8. Ze soudního spisu vyplývá, že vnitrostátní předpisy dotčené ve sporu v původním řízení, tedy článek 3 UWG a článek 27 LMBG, odpovídají některým ustanovením směrnic Společenství o sblížování právních předpisů členských států týkajících se klamavé reklamy a kosmetických prostředků.
9. Účelem směrnice Rady 84/450/EHS ze dne 10. září 1984 o sblížování právních a správních předpisů členských států týkajících se klamavé reklamy (Úř. věst. L 250, s. 17) je chránit spotřebitele, soutěžitele a širokou veřejnost proti klamavé reklamě a jejím nekalým účinkům.
10. Tato směrnice se omezuje, jak konstatoval Soudní dvůr, na částečnou harmonizaci vnitrostátních právních předpisů týkajících se klamavé reklamy tím, že stanoví jednak minimální kritéria a cíle, na jejichž základě je možné určit, zda je reklama klamavá, a jednak minimální požadavky ohledně způsobů ochrany proti takové reklamě (rozsudek ze dne 13. prosince 1990, Pall, věc C-238/89, Recueil 1990, s. I-4827, bod 22).
11. Směrnice Rady 76/768/EHS ze dne 27. července 1976 o sblížování právních předpisů členských států týkajících se kosmetických prostředků (Úř. věst. L 262, p. 169) naopak vyčerpávajícím způsobem stanovila harmonizaci vnitrostátních pravidel pro balení a označování kosmetických prostředků, jak již Soudní dvůr konstatoval (rozsudek ze dne 23. listopadu 1989, ParfümerieFabrik 4711, věc C-150/88, Recueil 1989, s. 3891, bod 28).
12. Jak však správně upozorňuje Komise, uvedená směrnice musí být jako každý předpis sekundárního práva vykládána ve světle pravidel Smlouvy týkajících se volného

pohybu zboží (viz zejména rozsudek ze dne 9. června 1992, Delhaize a Le Lion, věc C-47/90, Recueil 1992, s. I-3669, bod 26).

13. V tomto ohledu Soudní dvůr nedávno rozhodl, že článek 30 Smlouvy zakazuje překážky volnému pohybu zboží vyplývající z pravidel týkajících se podmínek, které toto zboží musí splňovat (takových, jako jsou pravidla týkající se názvu zboží, jeho tvaru, rozměrů, hmotnosti, složení, obchodní úpravy, označování, balení), i když jsou tato pravidla bez rozdílu použitelná na všechny výrobky, ledaže jejich použití může být odůvodněno cílem obecného zájmu, který má přednost před požadavky volného pohybu zboží (rozsudek ze dne 24. listopadu 1993, Keck a Mithouard, spojené věci C-267/91 a C-268/91, dosud nezveřejněný v Recueil, bod 15).
14. K pravidlům obsaženým ve směrnici 76/768 patří i povinnost stanovená v čl. 6 odst. 2, jejíž provedení v německém právu je zajištěno výše uvedeným článkem 27 LMBG a která členským státům ukládá provést „veškerá opatření nezbytná k zajištění toho, aby byly při označování, nabízení k prodeji a propagaci kosmetických prostředků zakázány texty, názvy, obchodní značky, vyobrazení a názorné nebo jiné symboly, které by připisovaly těmto výrobkům vlastnosti, jež nemají.“
15. Uvedený čl. 6 odst. 2, který je součástí směrnice, která má, jak vyplývá zejména z druhého a třetího bodu odůvodnění, zajistit volný obchod s kosmetickými prostředky, tak definuje opatření, jež mají být provedena v zájmu ochrany spotřebitelů a poctivosti obchodních transakcí a jež jsou součástí kategorických požadavků, jak je uvádí judikatura Soudního dvora ohledně použití článku 30 Smlouvy. Toto ustanovení sleduje rovněž cíl ochrany zdraví lidí ve smyslu článku 36 Smlouvy, neboť klamavá informace o vlastnostech těchto výrobků by mohla mít dopad na veřejné zdraví.
16. Je třeba mimoto připomenout, že podle ustálené judikatury musí být právní úprava přiměřená sledovanému cíli (viz zejména rozsudek ze dne 16. května 1989, Buet, věc 328/87, Recueil 1989, s. 1235, bod 11).
17. Německé právní předpisy, kterými byl proveden čl. 6 odst. 2 směrnice 76/768, musí být při svém používání v souladu s články 30 a 36 Smlouvy, jak je vykládá judikatura Soudního dvora. Na otázku vnitrostátního soudu, zda právo Společenství brání zákazu uvedenému v předběžné otázce, je tedy třeba odpovědět ve světle kritérií stanovených Soudním dvorem.
18. Soudní dvůr již rozhodl, že zákaz, odůvodněný podle článku 3 UWG, uvádět do oběhu ve Spolkové republice Německo zboží, za jehož názvem následuje označení (R), které má znamenat, že se jedná o ochrannou známku, přičemž v tomto státě žádná taková ochrana neexistuje, může narušit obchod uvnitř Společenství. Takový zákaz by totiž mohl nutit majitele ochranné známky zapsané v jediném členském státě ke změně obchodní úpravy jeho výrobků podle předpokládaného místa uvádění na trh a zřizování oddělených distribučních kanálů, aby se výrobky s označením (R) nedostaly do oběhu na území států, které zavedly dotčený zákaz (výše uvedený rozsudek Pall, bod 13).
19. Zákaz podle téhož článku 3 UWG uvádět do oběhu ve Spolkové republice Německo kosmetické prostředky pod stejným názvem, pod jakým jsou uváděny na trh

v ostatních členských státech, představuje v zásadě takové narušení obchodu uvnitř Společenství. Skutečnost, že z důvodu tohoto zákazu by byl dotčený podnik nucen uvádět své výrobky na trh v tomto jediném státě pod jiným názvem a nést dodatečné náklady na balení a reklamu, ukazuje, že uvedené opatření narušuje volný obchod.

20. Za účelem určení, zda může být zákaz používat ve Spolkové republice Německo název „Clinique“ pro uvádění kosmetických prostředků na trh, který brání tomu, aby byly těmto prostředkům připisovány vlastnosti, které nemají, odůvodněn cílem ochrany spotřebitelů nebo zdraví lidí, je třeba vzít v úvahu různé údaje obsažené v předkládacím usnesení.
21. Z těchto údajů zejména vyplývá, že sortiment kosmetických prostředků podniku Estée Lauder se prodává ve Spolkové republice Německo pouze v parfumeriích nebo v obchodních domech v odděleních kosmetiky, to tedy znamená, že žádný z těchto výrobků nelze dostat v lékárně. Je nesporné, že tyto výrobky jsou obchodně upraveny jako kosmetické prostředky, a ne jako léčivé přípravky. Nikdo netvrdí, že by tato obchodní úprava nezávisle na názvu výrobků neodpovídala pravidlům pro kosmetické prostředky. Konečně, podle samotného znění položené otázky jsou tyto výrobky řádně prodávány v ostatních zemích pod názvem „Clinique“, zjevně aniž by používání takového názvu vedlo ke klamání spotřebitele.
22. Ve světle těchto skutečností se zákaz používání uvedeného názvu ve Spolkové republice Německo nejeví jako nezbytný pro splnění požadavků ochrany spotřebitelů nebo zdraví lidí.
23. Nemocniční nebo lékařský významový rys výrazu „Clinique“ totiž nepostačuje k tomu, aby toto označení dodávalo klamavý účinek, který by mohl odůvodnit zákaz jeho používání pro výrobky uváděné na trh za shora uvedených podmínek.
24. Je tedy namístě na předběžnou otázku odpovědět tak, že články 30 a 36 Smlouvy a čl. 6 odst. 2 směrnice Rady 76/768/EHS ze dne 27. července 1976 o sblížení právních předpisů členských států týkajících se kosmetických prostředků musí být vykládány v tom smyslu, že brání tomu, aby vnitrostátní předpis zakazoval dovoz a uvádění na trh výrobku zařazeného a obchodně upraveného jako kosmetický prostředek na základě toho, že tento výrobek nese název „Clinique“.

K nákladům řízení

25. Výdaje vzniklé německé vládě a Komisi evropských společenství, které předložily Soudnímu dvoru vyjádření, se nenahrazují. Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před vnitrostátním soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud.

Z těchto důvodů

SOUDNÍ DVŮR (pátý senát)

o otázce, kterou mu předložil Landgericht Berlin usnesením ze dne 30. června 1992, rozhodl takto:

Články 30 a 36 Smlouvy a čl. 6 odst. 2 směrnice Rady 76/768/EHS ze dne 27. července

1976 o sblížení právních předpisů členských států týkajících se kosmetických prostředků musí být vykládány v tom smyslu, že brání tomu, aby vnitrostátní předpis zakazoval dovoz a uvádění na trh výrobku zařazeného a obchodně upraveného jako kosmetický prostředek na základě toho, že tento výrobek nese název „Clinique“.